

Motion till riksdagen 2013/14:U283

av **Hillevi Larsson m.fl. (S)**

Västsahara

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande inom EU och FN för att ge det västsahariska folket självbestämmande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den humanitära situationen i flyktinglägren bör förbättras genom ökade anslag till FN:s livsmedelsprogram (WFP) och UNHCR.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att FN i samarbete med västsaharierna bör bestämma vilka som ska ha rösträtt i den planerade folkomröstningen om Västsaharas framtid.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör stödja Västsahara genom att överväga att inrätta ett utbytesprogram för ungdomar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att journalister och internationella observatörer snarast möjligt släpps in i Västsahara.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Marockos kränkningar av de mänskliga rättigheterna i de ockuperade delarna av Västsahara bör uppmärksammas och bekämpas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU:s fiskeavtal med Marocko bör sägas upp eller exkludera Västsaharas fiskevatten eftersom allt annat bryter mot folkrätten.

Fel! Okänt namn

Motivering

Västsahara är Afrikas sista koloni. Efter att tidigare ha lytt under spansk överhöghet blev Västsahara äntligen fritt 1975. Friheten varade dock bara några dagar innan grannlandet Marocko ryckte in med sina tungt beväpnade trupper och ockuperade landet. Huvuddelen av befolkningen drevs på flykt och bor alltsedan dess i flyktingläger i öknen i Algeriet. Förhållandena i lägren är svåra och det råder brist på vatten, mat och mediciner. De västsahariska flyktingarna är totalt beroende av internationell hjälp för sin överlevnad.

Inledningsvis försvarade sig västsaharierna mot sina ockupanter. Kampen leddes av Västsaharas befrielseörelse, Polisario Front.

År 1991 övergick Polisario till fredlig kamp. Orsaken var att FN då gav västsaharierna nytt hopp genom att anta en positiv resolution om Västsahara. Innehållet gick ut på att en folkomröstning skulle hållas redan 1992 då västsaharierna själva skulle få avgöra sin framtid.

Sedan dess har Marocko, med stor framgång och stöd från bl.a. Frankrike, lyckats sabotera genomförandet av tio planerade folkomröstningar. Under tiden har Marocko ändrat befolkningssammansättningen i Västsahara. Bland annat har ca 10 000 västsaharier tvångsförflyttats till Marocko för att ”marockaniseras” och tusentals andra har gripits och ”försvunnit”. Jämsides med detta har marockanska bosättningar upprättats i Västsahara och tiotusentals marockanska soldater har placerats i området för att vakta de västsaharier som bor kvar i de ockuperade områdena.

Huvudsyftet med tvångsförflyttningarna av västsaharier och förflyttningarna av marockaner till Västsahara är att få en majoritet marockaner i Västsahara. Först då kan Marocko tillåta en folkomröstning. Då är nämligen utgången given och den marockanska överhögheten vinner. Med en majoritet västsaharier i området är utgången av omröstningen också given: västsaharierna kommer att välja självständighet framför ockupation.

Stormakterna har tidvis inom FN gett ett visst stöd åt Västsahara. Men deras ställningstagande har aldrig handlat om ädelmod utan om ekonomiska intressen. Risken för en ny blodig Palestinakonflikt äventyrar exploateringen av områdets rika naturtillgångar – bl.a. fosfat, olja och rika fisketillgångar. Förhandlingar med Marocko har redan inletts om prospektering av Västsaharas naturtillgångar, över huvudet på det västsahariska folket, trots att detta är ett brott mot folkrätten. Stormakterna har heller inte mäktat med att stå emot Frankrike och Marocko.

Det är nu av yttersta vikt att Sverige intar en drivande roll i både EU och FN och kräver att FN:s tidigare antagna resolutioner i frågan snarast genomförs, i synnerhet gäller det den utlovade folkomröstningen.

Kampen bör även gälla den humanitära situationen i Algeriets flyktingläger, som förvärras hela tiden. Det ekonomiska stödet från Europa har minskat under senare år, med påtagliga negativa effekter i form av mat- och medicinbrist i lägren. Detsamma gäller FN:s stöd.

Västsahariernas tålamod är inte oändligt.

Fel! Okänt namn på

Om omvärlden ställer sig kallsinnig till de rättmätiga kraven finns en överhängande risk att striderna åter blossar upp. Idag vill en majoritet av västsaharierna att Polisario ska lämna den fredliga vägen och ta till vapen igen, eftersom de tröttnat på 20 års väntan utan resultat medan de fått det allt sämre. De upplever med rätta att omvärlden vänt dem ryggen. Sverige bör i detta sammanhang arbeta förebyggande i stället för att vänta tills katastrofen är ett faktum.

Det finns också all anledning att verka för att journalister och internationella observatörer snarast släpps in i Västsahara i enlighet med tidigare FN-resolution. Detta kommer att synliggöra marockanernas förtryck mot västsaharierna och skapa en opinion till stöd för Västsaharas frigörelse. Särskilt Marockos kränkningar av västsahariernas mänskliga rättigheter i de ockuperade delarna bör uppmärksammas. Det är kränkningar som för övrigt, men inte i lika stor utsträckning, även drabbar Marockos egna medborgare eftersom de mänskliga rättigheterna inte respekteras.

Under de senaste åren har situationen för civilbefolkningen i det ockuperade Västsahara förvärrats. Studenter från universiteten i Rabat, Casablanca, Marrakech och Agadir som deltagit i fredliga demonstrationer har gripits, misshandlats svårt och dömts till fängelse. Även barn och ungdomar drabbas nu av polisvåld.

Västsaharierna har berövats yttrande-, mötes-, åsikts- och organisationsfrihet. Under senare tid har otaliga västsaharier drabbats av misshandel, trakasserier, tortyr och fängslande. Många har dömts i rättsosäkra processer, berövats sitt jobb och sin lön, relegerats från skolor, förflyttats med tvång eller fått se sina hem skövlade.

FN-delegationer som besökt de ockuperade områdena har vittnat om våld och kränkningar av västsahariernas mänskliga rättigheter. De bekräftar därmed de rapporter som både Amnesty och Human Rights Watch tidigare kommit med.

Både den västsahariska exilregeringen och Polisario har många gånger protesterat mot utvecklingen och vädjat till FN och EU om skydd för civilbefolkningen som lever under ockupation. Tyvärr har det inte gett något märkbart resultat än.

Samtidigt som förföljelsen mot västsaharierna blir allt värre förespråkar Marocko endast en enda lösning av konflikten, nämligen ”begränsad autonomi”, vilket i praktiken innebär fortsatt marockansk överhöghet och ockupation.

I stället för att vika sig för Marockos orimliga krav att få fortsätta förtrycka folket och kontrollera Västsahara bör världen istället stå fast vid FN:s tidigare antagna resolutioner och kräva frihet för Västsaharas folk.

Vi måste verka för att EU i sitt fiskeavtal med Marocko exkluderar de västsahariska fiskevattnen. Avtalet måste förändras i grunden eller sägas upp. Det är nämligen inte förenligt med folkkrätten att fiska ut västsahariernas fiskevatten utan att befolkningen haft något inflytande över avtalet eller får någon del av intäkterna. Det är uteslutande Marocko som tjänar på detta folkrättsvidriga avtal. Genom avtalet bidrar europeiska fiskare till skövlingen av

Fel! Okänt namn på

Västsaharas naturtillgångar. Det är fullständigt oacceptabelt och strider mot internationell rätt!

Det är nu också dags att Sverige ansluter sig till det femtiotal länder som erkänt Västsahara som ett land, bl.a. Sydafrika. Sverige skulle därmed som första land i Europa ge ett erkännande åt västsahariernas fredliga kamp för att återfå det land som stals från dem av Marocko för 30 år sedan. Genom att inte erkänna Västsahara legitimerar man Marockos orättmätiga krav på att räkna Västsahara som en del av Marocko. FN:s resolutioner har gång på gång slagit fast att ockupationen bryter mot internationell rätt och folkrätten.

I anslutning till att Sverige erkänner Västsahara och dess exilregering bör Västsahara ges rätten till en västsaharisk representation i Sverige. Trots att Marocko är en diktatur och ockupationsmakt har landet inte bara en representation i Sverige utan t.o.m. en ambassad. Givetvis bör landet de ockuperar, Västsahara, ges minst samma rätt!

Avslutningsvis bör Sverige utöka sina relationer med Västsahara. Ett viktigt symboliskt steg vore att starta ett ungdomsutbyte mellan Sverige och Västsahara. Idén går ut på att några svenska ungdomar varje år reser och besöker Västsaharas flyktingläger, som är de mest välorganiserade flyktinglägren i världen. Samtidigt bör vi varje år ta emot några västsahariska studenter för att studera en tid i Sverige. Detta vore ett symboliskt viktigt samarbete för våra respektive länder samtidigt som det varje år ger ungdomar nya perspektiv och kontaktytor.

Stockholm den 3 oktober 2013

Hillevi Larsson (S)

Carina Adolfsson Elgestam (S)

Eva-Lena Jansson (S)

Kerstin Haglö (S)

Lena Sommestad (S)

Monica Green (S)

Åsa Lindestam (S)

Carina Ohlsson (S)

Kerstin Engle (S)

Kerstin Nilsson (S)

Marie Nordén (S)

Sara Karlsson (S)